

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 12Ps/14/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121209794
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Barabas
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2022:7121209794.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I, sudcom JUDr. Pavlom Barabasom, v právnej veci G. (G.) K., Q.. B., H.. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpený procesným opatrovníkom JUDr. Vladimírom Babčákom, zamestnancom Okresného súdu Košice okolie, v konaní o vyhlásenie za mŕtveho, o návrhu navrhovateľa O. K., H.. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXXX H. XXth L., C. Q., U., XXXXX, V., zast. Vojčík & Partners, s.r.o., Rázusova 13, Košice, IČO 36 866 563, konajúca JUDr. Leom Teodorom Vojčíkom, konateľom, takto

rozhodol:

- P. G. K., Q.. B., narodená dňa XX.XX.XXXX, sa vyhlasuje za mŕtvu.
II. Za deň smrti G. K., Q.. B., narodená dňa XX.XX.XXXX, súd určuje deň XX.XX.XXXX.
III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka O. K., H.. XX.XX.XXXX (ďalej aj „navrhovateľka“) sa svojím návrhom podaným prostredníctvom právneho zástupcu na tunajší súd dňa 26.10.2021 žiadala vyhlásiť za mŕtveho jej matku G. (G.) K., Q.. B., H.. XX.XX.XXXX (ďalej aj „matka“).

2. Svoj návrh odôvodnila tým, že jej matka spolu s otcom G. (G., B.) K., H.. XX.XX.XXXX (ďalej aj „otec“) boli v roku 1944 v dôsledku vtedajšej politickej situácie deportovaní do vyhladzovacieho tábora a od toho času nebol bližšie známy ich pobyt a nepodali o sebe žiadne správy. Posledná informácia o rodičoch je z listu matky, ktorá v liste z júna 1944 informovala, kde je možné nájsť ukrytú navrhovateľku. Predmetný list je v súčasnosti vystavený v múzeu. O deportácii matky aj otca vydal Národný výbor mesta Košíc úradné svedectvo č. X/XXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX, a to pre účely prehlásenia matky aj otca za mŕtvych. Nakoľko starostlivosť o maloletú navrhovateľku v tom čase vykonával M.. F. B., pričom matka aj otec navrhovateľky boli už niekoľko rokov nezvestní a ani po skončení 2. svetovej vojny o nich neboli žiadne správy, uznesením Okresného súdu v Košiciach, odd. IV, sp. zn. P 168/46/1 zo dňa 15.03.1946 bol M.. F. B. ustanovený poručníkom navrhovateľky. Na príslušnom Okresnom súde v Košiciach bolo vo veci tiež začaté konanie o vyhlásenie osôb za mŕtvych pod sp. zn. NclV 2051/46/2, pričom však navrhovateľka nedisponuje s konaním súvisiacou dokumentáciou ani meritórnym rozhodnutím vo veci, okrem listiny potvrdzujúcej ustanovenie opatrovníka neprítomnej osoby v rámci predmetného konania. Nezvestnej matke a nezvestnému otcovi bol rozhodnutím príslušného súdu zo dňa 16.07.1946 z dôvodu ich dlhodobej neprítomnosti, toho času viac než 1 rok, za opatrovníka ustanovený M.. F. B., C. K. XX N. E.. M.. F. B. mal v dôsledku dlhodobej nezvestnosti matky a otca záujem osvojiť si navrhovateľku ako svoju adoptívnu dcéru, pričom za týmto účelom začal na príslušnom súde v Košiciach konanie o schválení adopcie a zmene mena navrhovateľky. Uznesením Okresného súdu v Košiciach, odd. XIII, sp. zn. P 168/46/4 ako poručenského súdu došlo dňa 04.04.1949 k súhlasu príslušného súdu so zmenou priezviska navrhovateľky zo „K.“ na „B.“ z dôvodu, že „poručník M.. F. B. je ujcom maloletej, maloletá iných príbuzných nemá, je vychovávaná M.. F. B. v duchu rodičovským, takže maloletá doteraz ani nevie,

že jej doterajší vychovatelia nie sú jej rodičmi a neskoršie bude adoptovaná.“ Nakoľko súd mal za preukázané, že matka aj otec navrhovateľky sú z dôvodu ich dlhodobej neprítomnosti a nezvestnosti po smrti, v roku 1949 povolil adoptovanie navrhovateľky M.. F. B., a to schválením adoptačnej zmluvy zo dňa 21.05.1949 uznesením Okresného súdu v Košiciach, odd. XIII, sp. zn. P 168/46/7 zo dňa 23.06.1949. Príslušný súd v predmetnom konaní konštatoval, že navrhovateľka je „úplnou sirotou, že od roku 1945 je v opatere osvojiteľa (M.. F. B.), ktorý ju vychováva ako vlastnú dcéru...“. O deportácii matky a otca navrhovateľky do vyhladzovacieho tábora svedčí tiež potvrdenie miestneho úradu Budapešť IV. obvod - Výkonný výbor rady, K.-XX/XXXX z marca 1957, podľa ktorého na základe súhlasnej výpovede 2 svedkov príslušný úrad potvrdil, že matka aj otec navrhovateľky boli dňa 02.07.1944 deportovaní a odvtedy sa nevrátili. Deportáciu matky aj otca navrhovateľky a ich nenavrátene potvrdil tiež Celosťátny úrad maďarských Židov v Budapešti potvrdením Č.. XXXX. M..K. zo dňa 08.03.1957.

M.. F. B. sa v nadväznosti na dlhodobú nezvestnosť matky a otca osvedčenú viacerými skutočnosťami a potvrdeniami obrátil listom na príslušný Okresný súd v Košiciach s návrhom na vyhlásenie matky a otca za mŕtvych. Príslušnosť súdu bola odvodená od skutočnosti, že matka aj otec navrhovateľky boli obyvateľmi E. a československými občanmi. V predmetnej veci však navrhovateľka nedisponuje žiadnou súvisiacou dokumentáciou ani meritórnym rozhodnutím vo veci. Nad rámec vtedajšieho postupu voči osobám židovského pôvodu, protižidovskej propagandy, legislatívy a iným opatreniam platným v čase zmiznutia matky a otca, ako aj ich niekoľko desiatok rokov trvajúcej nezvestnosti týchto osôb, o smrti otca svedčí tiež výpis z registra úmrtí zo dňa 22.08.1997 vydaný úradom obce C. B., oddelenie M., ktoré potvrdzuje, že k smrti otca došlo dňa XX.XX.XXXX N. E.. Za účelom preukázania smrti matky a otca sa navrhovateľka obrátila tiež na Medzinárodný výbor Červeného kríža. Medzinárodná pátracia služba International Tracing Service (v súčasnosti Arolsenké archívy - Medzinárodné centrum pre nacistickú perzekúciu, ďalej len „ITS“), ktorá pomáha vypátrať ľudí nezvestných z obdobia holokaustu a 2. svetovej vojny, vydala dňa 12.05.1997 osvedčenie o smrti otca navrhovateľky č. R. - XXX XXX. Podľa archivovaných dokumentov, medzi ktorými sú aj väzenské preukazy a správy o úmrtiach, došlo k smrti otca dňa XX.XX.XXXX X. X:XX ráno vo vyhladzovacom tábore M., S. E.. Vo vzťahu k smrti matky je zrejmé, že táto je taktiež nezvestná od nútenej deportácie a z dôvodu skutočnosti, že o jej živote neboli od deportácie podané žiadne správy, matka sa nevrátila do rodného mesta ani bydliska, nijak nekontaktovala svoju dcéru alebo rodinu, je nepochybné predpokladať, že matka taktiež zomrela vo vyhladzovacom tábore, do ktorého bola násilne odvedená v roku 1944. V predmetnej veci bolo vydané tiež záväzné rozhodnutie Špeciálneho rabínskeho súdu, ktorý je súčasťou súdneho systému v Izraeli, ktorý potvrdzuje násilnú deportáciu matky a otca do vyhladzovacieho tábora a ich následnú smrť. V zmysle všetkých známych skutočností je možné vyvodiť, že otec zomrel dňa XX.XX.XXXX, pričom pri stanovení dátumu smrti matky môžeme vychádzať zo všeobecných historických prameňov, podľa ktorých boli ženy a deti deportované do vyhladzovacích táborov usmrtené v plynových komorách hneď po ich príchode. Je vysoko dôvodné sa domnievať, že matka bola krátko po príchode do vyhladzovacieho tábora usmrtená. Uvedený záver potvrdzuje aj priložené rozhodnutie Špeciálneho rabínskeho súdu, ktoré zakotvilo smrť matky ku dňu XX.XX.XXXX. V každom prípade, rozhodovacia prax súdov po 2. svetovej vojne potvrdzuje všeobecne nastolený konsenzus, že u osôb, ktoré boli v predmetnom období deportované do vyhladzovacích a koncentračných táborov a následne neboli o ich živote žiadne ďalšie správy, sú považované za mŕtve a za deň ich smrti sa považuje deň 08.05.1945. Pre preukázanie nepochybnéj smrti matky a otca je tiež dôležité zdôrazniť, že ku dňu podania tohto návrhu by otec mal XXX rokov a matka by mala XXX rokov. Ak by aj uvedené podklady nepostačovali príslušnému súdu ako dôkazy o smrti matky a otca, ich smrť je zrejmé vyvoditeľné taktiež z veku, ktorého by sa s vysokou pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou nedožili. Navrhovateľka si dovoľuje uviesť, že nad rámec nastolenia právnej istoty vo vzťahu k svojim nezvestným biologickým rodičom, je rozhodnutie o vyhlásení jej matky a otca za mŕtvych okrem iného kľúčové pre jej nároky vyplývajúce z dedičstva po matke a otcovi, a to najmä vo vzťahu k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v E. a vlastnenej matkou a otcom, ktorá bola predmetom sporového konania na Okresnom súde Košice I, sp. zn. 37C/405/2013. Matka a otec boli vedení ako spoluvlastníci nehnuteľnosti v E. vedenej v Pozemkovej knihe, vložke č. XXXX, a to titulom dedenia a daru. V rámci predmetných konaní o určenie rozsahu dedičstva na Okresnom súde Košice I, sp. zn. 37C/405/2013 a Krajskom súde v Košiciach, sp. zn. 6Co/296/2016 príslušné súdy pred prejednávaním veci prešetrili na registratúrnom stredisku Okresného súdu Košice I vedenie vyššie spomenutého konania o vyhlásení za mŕtvych podľa čísla konania NcIV 2051/46/2, pričom zistili, že spisy boli skartované, pričom aj rozsudok, ktorý sa zo spisu ponecháva bez skartácie, sa v archíve súdu nenachádza. Zároveň však rozsudok odvolacieho súdu vo vzťahu k listinám dosvedčujúcim smrť matky a otca, predloženým ako prílohy aj k tomuto návrhu, uvádza, že „súd nespochybňuje pravdivosť týchto listín a tvrdení z nich vyplývajúcich, ktoré svedčia o pravdepodobnosti smrti biologických rodičov

žalobkyne.“ Z vyššie uvedených dôvodov považuje navrhovateľka za kľúčové nastoliť právnu istotu ohľadom smrti jej matky a otca, ktorých nebohé telá nie je možné podrobiť štandardnej prehliadke za účelom preukázania smrti, a tak jediným spôsobom, ktorý navrhovateľke ako biologickej dcére právne predpisy umožňujú, je podať návrh na ich vyhlásenie za mŕtvych v príslušnom konaní.

3. Súd sa pred rozhodnutím oboznámil s návrhom a všetkými prílohami, konkrétne ide o: Splnomocnenie; Kópia rodného listu navrhovateľky s prekladom do slovenského jazyka; Odpis naturalizačnej listiny Č.. XXXX/X-N.-XXXX; Kópia osvedčenia o udelení štátneho občianstva V. Č.. XXXXXXX s prekladom do slovenského jazyka; Kópia osvedčenia o registrácii manželstva zo dňa 13.06.1967 s prekladom do slovenského jazyka a kópia osvedčenia o registrácii manželstva zo dňa 23.02.1971 s prekladom do slovenského jazyka; Kópia cestovného pasu Navrhovateľky s prekladom do slovenského jazyka; Osvedčená kópia rodného listu Matky; Kópia rodného listu Otca s prekladom do slovenského jazyka; Úradné svedectvo Národného výboru mesta Košíc č. X/XXX/XXXX dňa 20.02.1946; Uznesenie Okresného súdu v Košiciach, odd. IV, sp. zn. P 168/46/1 zo dňa 15.03.1946; Ustanovenie opatrovníka neprítomnej osobe zo dňa 16.07.1946, sp. zn. NclV 2051/46/2; Adoptačná zmluva zo dňa 21.05.1949; Uznesenie Okresného súdu v Košiciach, odd. XIII, sp. zn. P 168/46/4; Uznesenie Okresného súdu v Košiciach, odd. XIII, sp. zn. P 168/46/7; Potvrdenie miestneho úradu Budapešť IV. obvod - Výkonný výbor rady, K.-XX/XXXX z marca 1957; Potvrdenie Celoštátneho úradu maďarských Židov Č.. XXXX. M..K.. zo dňa 08.03.1957; List s návrhom na vyhlásenie za mŕtvych zo dňa 26.03.1949; Výpis z registra úmrtí zo dňa 22.08.1997 s prekladom do slovenského jazyka; Osvedčenie o smrti č. R. - XXX XXX zo dňa 12.05.1997 s prekladom do slovenského jazyka; Rozhodnutie Špeciálneho rabínskeho súdu vrátane apostily zo dňa 25.08.2021; Výpis z pozemkovej knihy, vložka č. XXXX; Rozsudok Okresného súdu Košice I, sp. zn. 37C/405/2013; Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6Co/296/2016 a zistil tento stav:

4. Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 40/1964 Z. z. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) ak smrť nemožno preukázať predpísaným spôsobom, súd fyzickú osobu vyhlási za mŕtvu, ak zistí jeho smrť inak. Za mŕtveho súd vyhlási aj nezvestnú fyzickú osobu, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno usúdiť, že už nežije.

5. Podľa § 220 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) na konanie o vyhlásenie za mŕtveho je miestne príslušný všeobecný súd toho, kto má byť vyhlásený za mŕtveho.

6. Podľa § 16 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) ak všeobecný súd nemožno určiť podľa § 14 a 15, je všeobecným súdom súd, v ktorého obvode mala fyzická osoba alebo právnická osoba v Slovenskej republike poslednú adresu trvalého pobytu alebo adresu sídla; ak takého súdu niet, je príslušný súd, v ktorého obvode má majetok.

7. Podľa § 221 ods. 1 CMP návrh na začatie konania môže podať ten, kto má na veci právny záujem.

8. Podľa § 224 CMP ak je isté, že fyzická osoba nežije, súd vyhlási fyzickú osobu za mŕtvu. Vo výroku rozsudku súd uvedie presnú identifikáciu fyzickej osoby a deň jej smrti.

9. V predmetnom konaní mal súd za to, že nie je možné predpokladať, že by matka navrhovateľky bola ešte nažive. Od roku 1944, kedy bola deportovaná do vyhladzovacieho tábora, nebol bližšie známy jej pobyt, nepodala o sebe žiadne správy. V súčasnosti by mala viac ako XXX rokov. O deportácii matky navrhovateľky do vyhladzovacieho tábora svedčí aj potvrdenie miestneho úradu Budapešť IV. obvod - Výkonná výbor rady, K.-XX/XXXX z marca 1957, podľa ktorého na základe súhlasnej výpovede dvoch svedkov príslušný úrad potvrdil, že matka bola dňa 02.07.1944 deportovaná a odvtedy sa nevrátila. Rovnako deportácia matky a jej nenavrátenie bola potvrdená aj Celoštátnym úradom maďarských Židov v Budapešti potvrdením č. XXXX. M..K.. zo dňa 08.03.1957. Zo všeobecných historických prameňov je známe, že ženy a deti deportované do vyhladzovacích táborov boli usmrtené v plynových komorách hneď po ich príchode. Je vysoko dôvodné sa domnievať, že matka bola krátko po príchode do vyhladzovacieho tábora usmrtená. Vzhľadom k týmto skutočnostiam súd vyhlásil matku navrhovateľky G. (G.) K., Q.. B., H.. XX.XX.XXXX za mŕtvu a za deň jej smrti určil deň XX.XX.XXXX - v zmysle rozhodnutia Špeciálneho rabínskeho súdu, ktoré zakotvilo smrť matky práve ku dňu XX.XX.XXXX.

10. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti rozsudku môžu účastníci podať odvolanie, v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí návrh na súdny výkon rozhodnutia.